

γᾶντου Δημήτρην Κῶσμα, ¹⁵/ ὁ ὁποῖος καὶ ὁ ἴδιος εὐρίσκεται (εἰς) Ρίμνικον, ξεπεύτωντας τὰ ὅσα ¹⁶/ ἔχ(ει) παρμένα, ἐροτώντας τους ὅμως ἂν τὸν ἔχουν στηχ(ει)σμένον καὶ ¹⁷/ ἀπεκρίθ(ει) ὅτι ὄχι, ἀλλ' οὔτε γρᾶμμα ἐν ἔχουν. λοιπὸν ἡμπορῇ ¹⁸/ διὰ νὰ π(ει)γαίνῃ, καὶ ἔστω. ²³/ θωμᾶς βελλερᾶς ἐπίτροπος τοῦ προεστ(οῦ), Μανικάτης Σαφράν(ος) μπρ, κυρήττης χατζή τύχ(ου) [μον.], Γεώργιος Ἰ: μάρκ(ου) μπρία, γεοργις βελλερᾶς [μον.], Ἰωάννης Ἰωάνν(ου) μάρκ(ου), καπετάνος τῆς ἐξωτέρας μπρία.

στ. 2-10 Πραγματικά περιστατικά, σύμφωνα με τα οποία ο υπάλληλος συντροφίας ζητεί από το Κριτήριο να λυθεί η σύμβαση εργασίας, την οποία είχε συνάψει με απόντα σύντροφο, και να του επιτρέψει να αναχωρήσει από την πόλη. Οι συνεταίροι που βρίσκονται στο Σιμπίου δηλώνουν ότι ο σύντροφος που συνήψε τη μίσθωση πρέπει να αποφασίσει αν θα επιτρέψει στον υπάλληλό του να φύγει από την πόλη.

στ. 11-12 Προϋποθέσεις για την λύση της συμβάσεως και την αναχώρηση του υπαλλήλου από την πόλη, χωρίς επιπτώσεις για τον εργαζόμενο: να μην υπήρχε διαχειριστική εκκρεμότητα και να μην ήταν χρεωμένος με εμπόρευμα, επομένως συνάγεται ότι ήταν «φρατούρος με ρόγαν»¹.

στ. 13-18 Καταβολή των δεδουλευμένων μισθών από τον σύντροφο που προσέλαβε τον υπάλληλο, όχι από τη συντροφία, με έκπτωση των χρημάτων που είχε ήδη εισπράξει, επειδή δεν υπήρχε σύμβαση γραπτή («γρᾶμμα»)², και η πρόσληψη, κατά δήλωση των μαρών, δεν είχε γίνει για λογαριασμό της συντροφίας.

1. Για τις εργασιακές σχέσεις στο δίκαιο της Κ, βλ. ΕΚΣ, σσ. 177-178. Πρβλ. και Θ. 2(1639), 22(1666) §§ 9-10, 29(1691) §4, 41<α>(1725), 44 «Παρασημείωσις αξιολόγου ζητήματος», 1725) (ό.π., σσ. 269, 289, 312, 345-346, 350-352).
2. Για τη μίσθωση εργασίας, βλ. ό.π., σσ. 200-201.

270

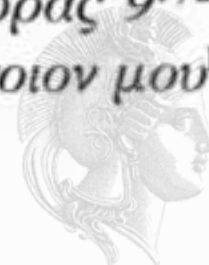
1779/X/18

978/φ 120r-v

χ. Θωμά Βελλερά

Πρακτικό. Διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων. Λειτουργία συναλλαγματικής. Συντηρητική κατάσχεση εις χείρας τρίτου. Μεσεγγύηση. Εμπορικοί οίκοι.

²⁴/ 1779 ὀκτωμβρίου 13 ἡμέρα παρασκευὴ τὸ ταχύ (εἰς) τὰς ὥρας 9^{1/2} ἦλθεν ὁ ²⁵/ κὺρ Μανικάτης Σαφράνου καὶ ἐπροτοστολοῖσεν ἐνώπιον μου¹



μέ προτεστάτζιον ὅτι ²⁶/ ἔχ(ει) νὰ λαμβάνη ἀπὸ τὸν ἄρχον κὺρ Μιχαήλ Καραϊωάννην (εἰ)ς Βενετίαν ²⁷/ διὰ κολέτα κηρί 38 ὅπου τοῦ ἔστ(ει)λεν καὶ τοῦ τὰ ἐπούλησεν μὲ τὰ μετρητὰ, καὶ ἀπερνώντας καιρός ²⁸/ ἀρκετὸς καὶ μὴν στέλνωντάςτου οὔτε γραφή οὔτε ἄσπρα ἤλθεν καὶ ἐπροτοστολοῖσεν ὡς ἄνωθεν ²⁹/ τὰ ὅσα ἔχ(ει) νὰ τοῦ δίδῃ ὁ κὺρ Θωμᾶς Βελλεράς τοῦ ἄνωθεν Καραϊωάννη καὶ τὰ ὅσα ἔχ(ει) ³⁰/ πάλιν ὁ κὺρ Ἰωάννης Μάρκου νὰ τοῦ δίδῃ[.] νὰ (εἰ)ναι ἐμποδισμ(έν)α[·] καὶ σεκβεστράδα<.> ³¹/ διὰ ὅσα ὅμως ἔχ(ει) ὁ Θωμᾶς Βελλεράς νὰ δόσῃ τοῦ ἄνωθεν Καραϊωάννη ἔχ(ει) μία πόλιτζα ³²/ ἀπὸ τὸν ἄνωθεν ἄρχων Μιχαήλ (εἰ)ς τὸν κὺρ Σταμάτην Αὐγερινὸν καὶ συντροφία (εἰ)ς Κωνσταντινού³³/πολιν μένουν νὰ εἶναι καὶ τοῦ ³⁴/ ἄρχων Μιχαήλ Καραϊωάνη, (εἰ)δὲ καὶ δὲν πληρωδῇ [:ο Μανικάτης Σαφράνου] τότες μένουν καὶ ἀπὸ ἐμ(έν)α [:τον Θωμά Βελλερά] νὰ εἶναι ἀλικοτισμ(έν)α. ³⁵/ τὴν ἴδιαν ἡμέραν 1779 ὁκτωμβρίου 18 ἡμέρα παρασκευὴ (εἰ)ς τὰς 10 ὥρας μιὰ ὥρα ³⁶/ μετὰ τὸν κὺρ Μανικάτη ἤλθεν ὁ κὺρ Χατζῆ Κωνσταντίνος Πὸπ καὶ προτοστολοῖσεν διὰ μίαν ³⁷/ πόλιτζα διὰ δύο χηλιάδες γρόσια ὅπου ἀγόρασεν ὁ κὺρ Πάν(ος) Ἰωάννου καὶ Χριστοδούλου ἀπὸ ³⁸/ Βενετίαν νὰ τὰ πληρώνη πάλιν ὁ ἄνωθεν Σταμάτης Αὐγερινὸς καὶ συντροφία (εἰ)ς Κωνσταντινουπόλιν ³⁹/ ὅπου εἰς δὲν πληρωδῇ προτεστάρη μὲ τὸν ἴδιον ἄνωθεν τρόπον<.> ἕτερον προτεστάρη [ο Χ'' Κων/νος Ποπ] ἀπὸ μέρ(ος) τοῦ σινιόρ Δημητρί(ου) Πάλκου διὰ ὅσην ποσότητα μέν(ει). (εἰ)ς τὰς 10 ὥρας πάλιν ἤλθεν ὁ κὺρ ⁴⁰/ Ἀθανάσης Σέληγγας προτοστολογίζ(ει) καὶ ὁ ἴδιος διὰ RF 250 νευτάκα ὅπου ἔχ(ει) νὰ παρή ἀ³/πὸ τὸν ἄνωθεν Καραϊωάννη. Καὶ ἔστω (εἰ)ς ἐνδείξιν.

⁴⁻⁹/ θωμᾶς βελλεράς νῦν προεστῶς mpr, γεοργις βελλεράς [μον.], Γεώργιος Ἰωάνν(ου) μάρκ(ου) mria, Ἰωάννης. τζήνγγ(ου) mρω, Κόνσταντίνος. Ἀρπασίς mpr, Ἰωάννης Ἰωάνν(ου) μάρκ(ου), καπετάνος τῆς ἐξωτέρας mpa. ¹⁰/ 1779 ὁκτωμβρίου 18 μετὰ τό μεσημέρι (εἰ)ς τὰς 4 ὥραις ἤλθεν καὶ ἐπροτο¹¹/στολόγισεν ὁμοίος, ὁ κὺρ Γιοχάνες Βαρτάν(ος) ἔχοντας νὰ πάρῃ ἀπὸ τὸν ἴδιον σινιόρ ¹²/ Μιχαήλ Καραϊωάννην διὰ τὰ 36 κολέτα κηρί ὅπου τοῦ ἔστ(ει)λεν καὶ τοῦ τὰ ἐπούλησεν (εἰ)ς τὴν ¹³/ Βενετίαν μὲ τὰ μετρητὰ κατὰ τὴν γραφὴν τοῦ ἰδίου. καὶ οὕτως ἐπροτοστολοῖσεν καὶ ἡ αφεντιάτου ¹⁴/ ὡς οἱ ἄνωθεν.

¹⁵/ θωμᾶς βελλεράς νῦν προεστῶς mpr.

Ἡ εγγραφή αὐτὴ σκιαγραφεῖ τὸν νέο τρόπο διεξαγωγῆς τῶν συναλλαγῶν τοῦ ἐμπορίου μεγάλων ἀποστάσεων, μέσω ἐμπορικῶν οἰκῶν ἐγκατεστημένων σε μεγάλα κέντρα διεθνούς ἐμπορίου, ὅπως ἡ Βενετία καὶ ἡ Κωνσταντινούπολη, που διακινούσαν ἐμπορεύματα καὶ χρήματα με ἐργαλεῖο τῆ συναλλαγματικῆς ἢ το γραμματίο εἰς διαταγὴν.

στ. 24-30 Αἴτηση συντηρητικῆς κατασχέσεως χρημάτων εἰς χεῖρας τρίτων καὶ δέση τοὺς ὑπὸ μεσεγγύηση, για ἀπαίτηση τιμήματος ἀπὸ ἐμπο-

ο που πρακτόρευσε στη Βενετία την πώληση εμπορεύματος του αιτού-
τος. Οι τρίτοι είναι οφειλέτες του πράκτορα.

στ. 31-34 Ο πρώτος οφειλέτης του πράκτορα – ο Θωμάς Βελλεράς–,
έχει μια συναλλαγματική του δανειστή του Καραϊωάννη, της οποίας
πληρωτής είναι ο εμπορικός οίκος του Σταμάτη Αυγερινού και Σ^{ια} στην
Κωνσταντινούπολη. Ο Βελλεράς καταθέτει και αυτός δήλωση συντηρη-
τικής κατασχέσεως κατά του Αυγερινού για το ποσό που θα καταβάλει
στον αιτούντα Μ. Σαφράνο, εάν ο τελευταίος δεν ικανοποιηθεί από τον
οφειλέτη του Καραϊωάννη (στ. 34).

στ. 37-38 «...πόλιτζα ... όπου ἄγορασεν ... ἀπό Βενετίαν...»: Ο Πωπ
είναι είτε πληρεξούσιος εντολέας των «κύρ Πάνου καὶ Χριστοδούλου»,
που είχαν «ἀγοράσει» τη συναλλαγματική, είτε –το πιθανότερο–, είχε
προεξοφλήσει στους τελευταίους τη συναλλαγματική (:εκχώρηση απαι-
τήσεως), για να εισπράξει ο ίδιος τις δυο χιλιάδες γρόσια στην Κωνστα-
ντινούπολη.

στ. 39 «...προτεστάρη με τὸν ἴδιον ἄνωθεν τρόπον»: Ασκεί και αυτός
συντηρητική κατάσχεση στη συναλλαγματική του εμπορικού οίκου Αυ-
γερινού που έχει εις χείρας του ο Θ. Βελλεράς.

στ. 39-3, 10-14[φ 120v] Τα ασφαλιστικά μέτρα των τριών πιστωτών
ασκούνται για να ικανοποιηθούν από την ίδια συναλλαγματική.
Το πρακτικό είναι ένα από δείγμα του μηχανισμού που χρησιμοποιο-
ύσαν οιπραματευτές της Κ για να αποφύγουν τις δυσχέρειες, που θα
είχε η χρονοβόρα διεκδίκηση των απαιτήσεών τους στη Βενετία ή την
Κωνσταντινούπολη. Το 1779 είναι ήδη σε ισχύ το Προνόμιο της Μαρίας
Θηρεσίας προς την Κ (1777) που προβλέπει τη δικαιοδοσία του ειδικού
τρανσυλβανικού δικαστηρίου, στο οποίο υπάγονταν πλέον οι διαφορές
των μελών της Κ από συναλλαγματικές και γραμμάτια εις διαταγήν².
Για να παρακαμφθεί το ειδικό αυτό δικαστήριο, ασκείται στο Κριτήριο
αγωγή για διαφορά από αγοραπωλησία εμπορευμάτων και όχι από συ-
ναλλαγματική.

1. Η δήλωση κατατέθηκε εγκύρως στον τότε προεστό Θωμά Βελλερά. Επειδή
όμως η συντηρητική κατάσχεση ασκείται και κατ'αυτού, υπογράφουν και
τα άλλα μέλη του Κριτηρίου. Δεν έγινε συζήτηση ή κατ'ουσίαν κρίση, αλλά
μόνον δηλώσεις για λόγους δημοσιότητας και ασφάλειας των συναλλαγών,
βλ. ΕΚΣ, σσ. 187, 200 (ii), πρβλ. και σ. 128.
2. Βλ. άρθρο VI, ό.π. σσ. 397 ('Secundo'), 403 (2), 98-99 και πρβλ. 173,
175.